

Asia: VN/203/2020

Lausuntopyyntö työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä annettavasta laista ja eräistä muista lakimuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä annettavasta laista ja eräistä muista lakimuutoksista (diaarinumero: VN/203/2020)

Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) on työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen lakisääteinen keskusyhteisö, joka toimii asiantuntijana työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen vakuutuksen toimeenpanossa ja kehittämisessä.

TVK antaa lausuntonsa työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpanon näkökulmasta ja toteaa seuraavaa.

TVK kannattaa lakiesityksiä ja pitää niitä perusteltuina

TVK kannattaa ja pitää hyvin perusteltuina lausuntopyynnössä määriteltyä työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä annettavaa lakia sekä sen myötä toteutettavaa muutosesityksiä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 47§:n muuttamista. TVK:lla ei ole kommentoitavaa panostajalain ja työturvallisuuslain soveltamisalojen rajausten muuttamista koskeviin esityksiin.

TVK pitää tärkeänä sitä, että työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröintiä ja rekisterin hyödyntämistä koskevaa lainsäädäntöpohjaa vahvistetaan ja tarkennetaan. On myös tärkeää, että rekisteriä voidaan hyödyntää nykyistä tehokkaammin työturvallisuuden edistämisessä sekä työsuojelun valvonnan että tärkeän työsuojelutiedon jakamisen näkökulmista.

Esitetyissä muodoissaan työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröintiä koskeva laki ja siihen liittyvät lakimuutokset vastaavat hyvin nykytilasta johdettuihin tavoitteisiin. Uudistetun rekisteröintiä koskevan lain myötä se integroituisi tietoja koskevan yleislainsäädännön kokonaisuuteen ja vastaisi lainsäädännölle asetettuja vaatimuksia. Työturvallisuuskeskus soveltuu toiminnan luonteensa johdosta erinomaisesti määritellyn julkisen hallintotehtävän (rekisteröinti- ja luovutustehtävän hoitajaksi eli rekisterin ”ylläpitäjäksi”), josta sillä on jo vuosikymmenten kokemus edeltäneen lainsäädännön ajalta.

Työnantajan ilmoitusvelvollisuus toimii kannustimena järjestää työpaikalla työturvallisuus- ja valvontalakien mukaista työsuojelun yhteistoimintaa, ja esityksessä näiden lakien keskinäiset yhteydet tulevat selkeästi määritellyiksi. Uuden rekisteröintiä koskevan lain myötä rekisterin käytön ala olisi nykyistä selkeämmin määritelty ja mahdollistaisi rekisterin laajemman hyödyntämisen tärkeän työsuojelutiedon kohdentamiseen kaikkien työpaikkojen työsuojeluhenkilöstölle. Myös rekisterin ylläpitoon ja siihen kohdistuviin tietopyyntöihin liittyvät vastuut olisivat uuden lain myötä selkeästi määritelty ja yksiselitteisesti Työturvallisuuskeskukselle osoitetut.

Työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröintiä koskevan lain soveltamisalaa (1§) ja 3§:ssä määritellyt ilmoittamisvelvollisuutta koskevat rajaukset ovat niin ikään hyvin perusteltuja. Näillä rajauksilla rekisterin kattavuus vastaa valvontalain 5 luvussa olevaa lain 29 §:ää, jossa säädetään siitä, minkä kokoisessa työpaikassa työntekijöiden on valittava työsuojeluvaltuutettu ja varatyösuojeluvaltuutetut. Toisaalta rajaukset mahdollistavat rekisterin laadukkaan ylläpidon, eikä ilmoitusvelvollisuudesta aiheudu työnantajille kohtuutonta taakkaa erityisissä tilanteissa, joissa kyse hyvin lyhytaikaisten töiden teettämisestä. Laissa kuitenkin määritellään myös laajasti vapaaehtoisen ilmoittamisen tilanteet (4-6§), joilla mahdollistetaan kattavasti kaikkien suomalaisilla työpaikoilla työsuojelutehtävissä toimivien kuulumisen rekisteriin niin halutessaan. Tällöin rekisterin kautta toimitettava työsuojelutieto on laajasti kaikkien sitä tarvitsevien saatavilla.

Yleisenä kommenttina työsuojeluviranomaisen oikeudesta saada esitetyn lain 3-6 §:ssa tarkoitettuja tietoja suorittaessaan työsuojeluviranomaisen tehtäväksi säädettyä valvontaa (esitetyn lain 15§) ja ilmoittamisvelvollisuuden valvontaa (esitetyn lain 17§) TVK kiinnittäisi huomiota lain muotoiluun siten, että ne mahdollistaisivat tietojen tehokkaan hyödyntämisen myös ns. massavalvonnan menetelmin. Tämä olisi erityisen tärkeää kohdistettaessa valvontaa sen vaikuttavuuden kannalta tärkeisiin kohteisiin.

Teknisiä kommentteja luonnokseen

TVK esittää seuraavat teknisluonteiset huomautukset luonnoksesta.

Laki työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä:

- 15 § 1 momentti – Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan, sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, työsuojeluviranomaisella, työnantajien ja työntekijöiden yhdistyksillä, Valtiokonttorilla, Työterveyslaitoksella ja muilla tahoilla olisi oikeus saada 3–6 §:ssä tarkoitettuja tietoja tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä sähköisesti Työturvallisuuskeskukselta.

TVK esittää, että 1 momentissa määriteltyjen tahoihin lisätään Tapaturmavakuutuskeskus. Tämä olisi tärkeää erityisesti samassa momentissa määriteltyjen käyttötapausten 1 ja 4 osalta:

Tapaturmavakuutuskeskus voisi välittää tietoa lakisääteisiin tehtäviinsä (TyTAL 236§) liittyen tuottamistaan ajankohtaisista työturvallisuutta koskevista, vapaasti ja maksuttomasti käytettävissä olevista analyyseistaan rekisteriin kuuluville. Toisaalta TVK:lle olisi erittäin hyödyllistä voida selvittää työpaikkaonnettomuuksien tutkintojen kohteena olevien työpaikkojen työsuojeluyhdyshenkilöiden yhteystiedot hoitaessaan työtapaturma- ja ammattitautilain mahdollisen uudistuksen myötä 1.1.2025 alkaen lakisääteistä tehtäväänsä tutkia työpaikkaonnettomuuksia (tätä koskevaa lakiluonnosta koskeva lausuntokierros päättyy 31.7.2024, diaarinumero VN/5681/2023). Mahdollisesti yhteistoimintahenkilöiden rekisteritietojen käyttö olisi perusteltua myös muissa työtapaturma- ja ammattitautivakuuttamisen toimeenpanon kehittämiseen liittyvissä tutkimuksissa, jotka on määritelty Tapaturmavakuutuskeskuksen tehtäväksi työtapaturma- ja ammattitautilain 236§:ssä.

TVK esittää, että Tapaturmavakuutuskeskukselta ei perittäisi ehdotetun pykälän 2 momentin mukaista maksua tiedoista, joiden käyttötarkoituksena edellä kuvatut, Tapaturmavakuutuskeskuksen lakisääteisiin tehtäviin liittyvä käyttötapausten.

Lisätietoja lausunnosta antaa Mika Tynkkynen, p. 040 7711 582 (mika.tynkkynen@tvk.fi)

Tapaturmavakuutuskeskus

Janne Reini

Toimitusjohtaja

Aaltonen Merja
Tapaturmavakuutuskeskus